

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Красноармійський індустріальний інститут
Державного вищого навчального закладу
«Донецький національний технічний університет»

Кафедра соціально-гуманітарної підготовки

**Методичний посібник
щодо організації самостійної роботи студентів
з дисципліни «Релігієзнавство» для студентів
денної та заочної форми навчання**

Галузь знань: 0305 – Економіка та підприємництво
0306 – Менеджмент та адміністрування
0507 – електротехніка та електромеханіка

Напрямок підготовки:
030504 "Економіка підприємства"
030601 " Менеджмент "
050702 «Електромеханіка»

Красноармійськ 2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Красноармійський індустріальний інститут
Державного вищого навчального закладу
«Донецький національний технічний університет»

Кафедра соціально-гуманітарної підготовки

**Методичний посібник
щодо організації самостійної роботи студентів
з дисципліни «Релігієзнавство» для студентів
денної та заочної форми навчання**

*Розглянуто на засіданні
кафедри СГП
Протокол № 5
від « 02 » 03 2011 р.*

*Затверджено НВР Дон НТУ
протокол № 2
від « 21 » 03 2011 р.*

Красноармійськ 2011

УДК

Методичний посібник щодо організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Релігієзнавство» для студентів денної та заочної форми навчання / Укл. Моїсеєнко Л.М. Красноармійськ: КП ДонНТУ, 2011. – 37 с.

Методичний посібник містить робочу програму, загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Релігієзнавство», тематику контрольних робіт для студентів заочної форми навчання та методичні вказівки до їх підготовки. Надані питання до підсумкового контролю, критерії оцінювання знань студентів, словник основних термінів та перелік рекомендованої літератури.

Укладач:

кандидат історичних наук, доцент кафедри СГП Моїсеєнко Лариса Миколаївна

Рецензент: кандидат історичних наук, доцент кафедри СГП Дяченко Наталія Іванівна

© Моїсеєнко Л.М. КП ДонНТУ, 2011

Зміст

1. Основні положення	6
2. Обсяг і структура курсу	7
3. Навчально-тематичний зміст курсу	8
4. Засоби для проведення підсумкового контролю	10
5. Самостійна робота студентів	12
6. Методичні вказівки до виконання контрольних індивідуальних робіт	13
6.1. Тематика індивідуальних робіт	14
7. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт	15
7.1. Тематика контрольних робіт	17
8. Тематика практичних занять.....	21
9. Основні поняття та терміни	23
10. Список використаної та рекомендованої літератури	26
11. Додаток	27

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

В системі людського знання є знання, потрібні для успішної діяльності у Своїй галузі, але є знання, без яких неможливе становлення людини як особистості, формування її загальної культури. Саме до таких належить релігієзнавство.

Релігія є складним соціально-духовним творенням, феноменом культурно-історичного прогресу людства. Від найдавніших часів до сьогодні вона існує як форма суспільної свідомості, певний вид духовно-практичного освоєння світу, раціонального та ірраціонального мислення і пізнання людського буття. Як продукт соціальних відносин релігія існує разом із суспільством, відтворюється під впливом соціальних умов життя, труднощів пізнавального процесу, певного емоційно-психічного стану людства. Викладання і засвоєння релігієзнавства є важливим внеском у гуманітаризацію освіти. Воно сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури допомагає студентській молоді самовизначитися у світоглядних питаннях, ставленні до релігії як до складного соціального феномену, що в деякій мірі формує духовні інтереси, ціннісну орієнтацію.

Методичний посібник складений на підставі наступних документів:

- Конституції України. К. 1996;
- Законодавства України з питань релігії та церкви.
- проекту навчальної програми з курсу «Релігієзнавство» Міністерства науки та освіти України К. 1997.
- робочої програми з курсу " Релігієзнавство" базової кафедри філософії ДонНГУ. Д. 1999.
- освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (галузевий стандарт. К. 2001);

Мета та завдання курсу

Мета: формування розуміння сутності релігії як соціального явища і її сучасних течій та проблем релігійного життя, місця релігії в духовній культурі людства

Завдання курсу:

- надати можливості студентам здобути систематизовані знання з філософії, соціології, психології та історії релігії, її соціальних функцій і ролі релігії в історії людства дізнатися про міжнародні релігійні організації та їх участь у вирішенні глобальних проблем людства;
- сформувати знання і розуміння історії релігії і церкви в Україні, сучасного законодавства України з питань релігії і церкви, проблеми свободи совісті;

- уміння формувати власну позицію у ставленні до релігії та церкви, оцінку ролі релігії, свідомо дотримуватися вимог українського законодавства стосовно релігії, розрізняти особливості діяльності релігійних організацій, вестися діалог і співробітництво з представниками різних конфесій.

Вимоги до знань та умінь

Студент повинен знати:

Курс “Релігієзнавство” дозволяє студентам здобути необхідні систематизовані знання з філософії, психології, соціології, релігії про її функції і роль як специфічної форми суспільної свідомості, як соціально-історичного явища. Вивчити причини виникнення та існування релігії, її елементи, структуру, ідеологію і культ, типологію світових релігій, національні релігії, особливості нетрадиційних релігійних напрямків, сучасної містики. Дізнатися про міжнародні релігійні організації та їхню участь в екуменічному, миротворчому, екологічному русі, про специфіку впливу релігії на різні сфери духовної культури. Зрозуміти головний зміст вчень католицизму, протестантизму, православ'я. Знайомить з основними положеннями українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації.

Студент повинен вміти:

На основі наукових принципів ставлення до релігії, церкви, богослов'я і віруючих, курс “Релігієзнавство” покликаний формувати власну позицію у ставленні до світової духовної культури, її цінностей. Завдяки йому студент зможе дотримуватися вимог українського законодавства «Про свободу совісті та релігійні організації», розрізняти особливості конфесійної діяльності релігійних організацій аби підтримувати ті заходи, які спрямовані на відродження духовної культури української нації, на діалог і співробітництво віруючих і невіруючих в ім'я розвитку національної культури.

2. ОБСЯГ І СТРУКТУРА КУРСУ

«Релігієзнавство» (денне відділення)

№	НАЗВА ТЕМИ АБО ВИД ЗАНЯТЬ	ЗАГАЛОМ	Денна форма навчання						
			аудиторні			СРС			
			ЛЕКЦІЇ	ПРАКТИЧНІ	ВСЬОГО	Опрацювання лекцій	Підготовка до практичних	Самостійна робота	розділів, що не вивчаються
1	Релігієзнавство як наука	4	2	2	4	1	1		-
2	Релігія як соціальне явище	4	1	1	2	1	1		-

3	Проблема вільнодумства та свободи совісті в історії людства	4	1	1	2	1	1		-
4	Родоплемінні вірування та культу	6	2	2	4	1	1		-
5	Національні релігії	4	2	2	4	1	1	1	
	Разом за модулем 1	23	8	8	16	5	5	1	-
6	Сучасні світові релігії						-		-
	а) Буддизм б) Іслам	5	1	1	2	1	1		-
	в) Християнство	4	1	1	2	1	1		-
7	Православ'я та католицизм в християнстві	4	2	2	4		1		-
8	Релігія і церква в Україні	5	2	2	4	1	1		-
9	Сучасні нетрадиційні релігії	6	1	1	2	1	-		-
10	Науково-природничя і релігійна картина світу	4	1	1	2	1	1	1	-
	за 2 модуль	17	8	8	16	5	5	1	-
	Всього	5 4	16	16	32	10	10	2	-

3. НАВЧАЛЬНО -ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ КУРСУ

Тема 1. Релігієзнавство як наука.

План лекції: Предмет і специфіка релігієзнавства. Основні релігієзнавчі концепції. Практичний сенс наукового релігієзнавства.

Визначення об'єкта та предмета релігієзнавства. Релігієзнавство як гуманітарний знання, виникнення та становлення релігієзнавства як окремої галузі знань, специфіка релігієзнавства як науки, проблеми об'єктивності в релігієзнавстві. Філософський характер релігієзнавства та його світоглядна спрямованість. Основні аспекти релігієзнавства - філософія і історія релігії. Загально-філософські концепції - матеріалістична та ідеалістична. Практичний сенс сучасного релігієзнавства - пошук шляхів примирення релігійних течій, формування віротерпимості, можливість релігійних об'єднань в вирішенні глобальних проблем людства

Тема 2. Релігія як соціальне явище.

План лекції: Визначення та походження релігії. Релігія як явище духовної культури людства, її структура. Основні функції релігії та роль релігії в житті людства. Теологічне та наукове визначення сутності релігії. Розуміння причин виникнення та існування релігії. Специфіка релігійного відображення дійсності. Елементи і структура релігії: релігійна свідомість, релігійні почуття, релігійні культу.

Основні функції релігії: регулятивна інтеративна, комунікативна ілюзорно-компенсаторна. Роль і місце релігії в культурі людства

Тема 3. Проблема вільнодумства та свободи совісті в історії людства

План лекції: зміст та історичні форми вільнодумства Морально-етичні та - юридичні засади свободи совісті в сучасній Україні.

Закономірний характер виникнення вільнодумства, його світоглядна сила концептуальні типи вільнодумства - філософсько-світоглядна та науково-природнича . основні форми вільнодумства: скептицизм, атеїзм, та інші. Сучасне вільнодумство.

Свобода совісті як моральна та юридична проблема Наукове розуміння свободи совісті. Елементи свободи совісті. Відокремлення церкви від держави та школи від церкви. Свобода релігійної організації: принципи реєстрації і регламентації діяльності.

Свобода совісті в Україні. її соціально-політичне та юридичне забезпечення. Свобода совісті в історії України.

Тема 4. Родоплемінні вірування і культу.

План лекції: Історичний характер релігії. Виникнення , основні риси та роль первісних вірувань та культів. Основні форми родоплемінних вірувань і культів. Виникнення та трансформація історичних форм релігії. Причини існування первісних вірувань. Первісні вірування як сукупність традиційних форм обслуговування релігійної діяльності Основні форми родоплемінних вірувань і культів: магія, тотемізм, фетишизм, анімізм, шаманізм, землеробські культу. Формування образу бога та ідеї потойбічного життя. Відображення змісту первісних вірувань в сучасних релігіях.

Тема 5. Національні релігії.

План лекції: Загальна характеристика та історична роль національних релігій. Ранні національні релігії. Розвинені національні релігії.

Соціально-історичні умови виникнення національних релігій, їх роль в формуванні етнічних держав. Основні риси національних релігій. Сучасні національні релігії, обмеженість їх соціального впливу та розповсюдження, звуженість їх функцій, основні риси.

Розвинені національні релігії, формування ідеї потойбічного життя.

6. Сучасні світові релігії.

План лекції: Формування та ознаки сучасних світових релігій. Основні світові релігії. Поняття світових релігій, їх вплив на життєдіяльність сучасного людства, протистояння та співробітництво світових релігій. Сучасні нетрадиційні релігії.

А) буддизм. Умови виникнення, та розвитку буддизму - теологічна та науково - релігієзнавча трактовка. Формування вчення про Будду. Світоглядні основи буддизму. Віровчення і культ буддизму. Картина світу в буддизмі та її в віровченні. Священні книги, напрямки буддизму. Міжнародні організації буддизму.

Б) Іслам. Спільно-історичні умови виникнення ісламу, його ідейні джерела. Коран. Мусульманське віровчення, картина світу, культ, обряди та свята. Соціально-виражений характер ісламу. Основні напрямки ісламу: сунізм, шиїзм, хорідмізм. Політизація сучасного ісламу, ісламський фундаменталізм.

В) Християнство. Витоки християнства. Соціально - економічні, політичні умови виникнення християнства. Теологічна версія виникнення християнства, ідейні джерела християнського вірування. Новозавітна література про Христа. Формування церковної організації християн. Секти, ереси. Перетворення на державну релігію Римської імперії. Поширення християнства – формування в світову релігію. Формування догматики, культу, символу віри. Біблія - священна книга християн та культурно - історичний документ. Тлумачення Біблії. Розколи християнства - утворення самостійних церков, православ'я і католицизм, протестантизм.

Науково - історичне дослідження та релігійна оцінка християнства в контексті його двохтисячоліття.

Тема 7 Релігія і церква в Україні.

План лекції: Дохристиянські вірування слов'ян. Хрещення Київської Русі, роль та доля українського православ'я. Сучасний стан релігійного життя в Україні.

Дохристиянські вірування слов'янських племен на території України. Язичницька культура та її вплив на традиційне православ'я. Становлення християнства на українських землях. Християнська церква в умовах татаро-монгольського, литовського та польського панування в Україні. Берестейська унія. Козацьке відродження традиційного православ'я . Втрата незалежності української православної церкви. Національне відродження - як основа релігійно-християнського відродження. Сучасне становище християнства в Україні. Нові релігійні течії та організації в Україні.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Атестація студентів з дисциплін з формою контролю «залік» проводиться за результатами поточного контролю під час навчальних занять з урахуванням зарахованої індивідуальної контрольної роботи, домашніх завдань, які передбачені робочим навчальним планом.

- 1) Оцінка «відмінно» (А, В) ставиться у разі виконання всіх перелічених вище вимог. Відповідне і достатнє розкриття та захист індивідуальної роботи.
- 2) Оцінка «добре» (С, Д) виставляється у випадку, коли завдання в цілому виконано з використанням головних вимог, але студентом допущені незначні помилки в назвах документів, статтях, незначних фактах, прізвищах тощо. Оцінка «добре» може бути виставлена у випадку неакуратного виконання робіт, невідповідного оформлення

індивідуальної роботи. Недостатньо сумлінним виконанням домашнього завдання.

- 3) Оцінка «задовільно» (Д,Е) виставляється в разі неповного висвітлення питань в індивідуальній роботі, недостатнього знання матеріалу.
- 4) Оцінка «незадовільно» (F X) виставляється у випадку коли: студент допускає грубі помилки у індивідуальній роботі; не виконав домашні завдання з навчальної дисципліни, що передбачені навчальним планом.

4.1. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

I. РЕЛІГІЄЗНАВСТВО ЯК НАУКА

1. Філософський сенс релігієзнавства.
2. Предмет і загально-теоретичні проблеми релігієзнавства.
3. Основні аспекти релігієзнавства як науки.
4. Основні релігієзнавчі концепції.

II. РЕЛІГІЯ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

1. Науково-теоретичне і теологічне визначення сутності релігії.
2. Основні концепції походження релігії.
3. Релігія як сфера духовної культури людства.
4. Структура релігії як соціального явища.
5. Основні функції та загальне значення релігії як соціального явища.

III. ПРОБЛЕМА ВІЛЬНОДУМСТВА І СВОБОДИ СОВІСТІ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА

1. Поняття і зміст вільнодумства.
2. Історичні форми вільнодумства.
3. Проблема свободи совісті як морально-правова проблема.
4. Держава і церква як суб'єкти суспільних відносин.
5. Морально-правові проблеми свободи совісті в сучасній Україні.

IV. РОДОПЛЕМІННІ ВІРУВАННЯ І КУЛЬТИ

1. Причини виникнення та функціонування ранніх форм вірувань.
2. Загальна характеристика родоплемінних вірувань і культів.
3. Основні види родоплемінних вірувань і культів (магія, фетишизм, тотемізм, анімізм, рільничі культури, шаманізм).

V. НАЦІОНАЛЬНІ РЕЛІГІЇ

1. Загальна характеристика та основні риси національних релігій.
2. Ранні національні релігії, їх основні риси, умови виникнення та існування.
3. Форми ранніх національних релігій (зміст релігій Стародавнього Єгипту та Стародавньої Греції).

4. Розвинуті національні релігії, умови їх виникнення і загальні риси.
5. Види розвинутих національних релігій (конфуціанство, іудаїзм, індуїзм, дохристиянські вірування слов'ян).

VI. СВІТОВІ РЕЛІГІЇ

а) Буддизм

1. Науково-теоретична та теологічна версія виникнення буддизму;
2. Зміст віровчення і культ буддизму.
3. Уявлення про світобудову і його відображення у віровченні буддизму.
4. Сучасний буддизм, його течії та розповсюдження в світі.

б) Іслам

1. Науково-теоретична та теологічна версія виникнення ісламу.
2. Зміст віровчення і культ ісламу.
3. Проблема ісламізму в сучасній історії людства.

в) Християнство

1. Науково-теоретична та теологічна версія виникнення християнства.
2. Сутність та теоретичні джерела християнського віровчення.
3. Соціально-історичні умови становлення християнства як світової релігії та його події на православ'я і католицизм.
4. Впровадження християнства в Київській Русі та його соціальне значення.
5. Виникнення, сутність та форми протестантизму в християнстві.
6. Християнська церква в Україні (минуле і сучасність).

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів передбачає:

- вивчення теоретичних основ курсу згідно тематичного змісту за конспектами лекцій та за літературою, що рекомендується;
- виконання домашніх завдань;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної програми.

Для допомоги студентам у їх самостійній роботі викладачем проводяться консультації з питань курсу.

№ п/п	Вид СРС	Навантаження, акад. годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	а) опрацювання лекційного матеріалу	24	
	б) підготовка до лабораторних робіт	-	-
	в) підготовка до практичних занять		

	г) підготовка до модульного контролю		
2	Виконання курсової роботи		-
3	Виконання індивідуальних домашніх завдань		-
4	Самостійне опрацювання окремих розділів навчальної програми, які не викладаються на лекціях	15	

В допомогу студентам викладачем проводяться індивідуальні консультації з дисципліни.

6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

(для студентів денної форми навчання).

Тему індивідуальної роботи студенти вибирають за останньою цифрою залікової книжки. Наприклад, номер залікової книжки 130545, тоді тема роботи може бути 5,15,25,35,45 або 55.

Етапи роботи над індивідуальною роботою:

- 1) підготовчий (вибір теми, знайомство з літературою);
- 2) дослідницький (складання плану роботи, аналіз літератури);
- 3) логіко-синтетичний (систематизація матеріалу, редагування, остаточне оформлення роботи);
- 4) оціночний (представлення роботи за 10 днів до модульного контролю викладачу для оцінки; отримання допуску до контрольної роботи).

Студентам запропоновано розкрити три питання в роботі. До роботи складається план.

План індивідуальної роботи включає : вступ, 2-3 питання, що розкривають зміст проблеми, висновки, список використаної літератури.

В роботі студент розкрити зміст проблеми, враховуючи історію становлення і сучасний стан проблеми. Кожне питання повинно закінчуватися чітко сформульованими висновками.

Список літератури повинен включати не тільки підручники і посібники, але і монографії та джерела (не менше 2). Список літератури складається з 5-7 джерел. При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату. Посилання у роботі обов'язкові.

Наприклад: „ У працях.. стверджується...” [1–5]; „Поняття розглядається у дослідженнях українських і російських учених [1; 5; 25; 57].

Неправильно: „Поняття вибору розглядається у (142)”; „Про це йдеться також у [83, 180, 275]”.

Якщо в тексті наводиться конкретна цитата, то в квадратних дужках зазначається номер позиції у списку використаних джерел і вказується конкретна сторінка. Наприклад: [5, с. 55].

Можливі також **посилання** – найчастіше в кінці документу, з використанням наскрізної нумерації (в межах всього тексту чи окремих розділів, примітки в кінці кожної сторінки (підрядкові примітки), нумерація може бути посторінкова або наскрізна).

Існують такі християнські конфесії: православна, римо-католицька, лютеранська”¹.

Обсяг роботи 10-15 сторінок друкованого тексту А-4. шрифт – 14TimesNewRoman, інтервал полуторний. Поля 20-20-20-10.

Робота оцінюється за оцінками: А,В,С,Д,Е,FX

А,В - «відмінно» (5,0-4,5)

С,Д, - «добре» (4,0-3,5)

Д - «задовільно» (3,5-3,0)

Е - «задовільно» (3,0-2,5)

FX - «незадовільно» (<2,5)

Індивідуальна робота здається викладачу за 10 днів до початку сесії. Викладач перевіряє роботу протягом 10 днів. Зарахована робота є допуском до екзамену, заліку. Не зараховані роботи допрацьовуються студентом згідно зауважень викладача. За тиждень до початку сесії контрольні роботи на рецензію викладачем не приймаються, а студент не допускається до екзамену.

6.1.ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»

1. Біблія як пам'ятка світової культури.
2. Коран – священна книга мусульман.
3. Сутність і перспективи радикального ісламу.
4. Інквізиція: сутність та історія.
5. Релігійне мистецтво в буддизмі.
6. Католицька теологія: основні представники та ідеології.
7. Особливості православної та католицької архітектури.
8. Богословсько-теологічне розуміння релігій.
9. Філософський підхід до релігії.
10. Наукове пояснення релігії.
11. Залишки первісних вірувань, звичаїв в українській культурі.
12. Проблема класифікації форм релігійного життя.
13. Сутність і розвиток політеїзму.
14. Релігія та мораль.
15. Особливості релігійних уявлень давніх германців.
16. Кабала: історія та основні ідеї.

¹ Див.: Вороніна М. С. Культура спілкування ділових людей: Навч. посібн. – К.: Видавн. дім „KM Academia”, 1997. – С. 19–20.

17. Синтоїзм – національна релігія Японії.
18. Релігійне мистецтво античності.
19. Пантеон богів індуїзму.
20. Китайський синкретизм – сучасна релігія Китаю.
21. Характерні риси, загальне та особливе в слов'янському язичництві.
22. Пантеон язичницьких богів у стародавніх слов'ян.
23. Демонологія стародавніх слов'ян.
24. Історія та версії прийняття християнства у Київській Русі.
25. Діяльність православних братств в період кризи української православної церкви.
26. Українська автокефальна церква в довоєнний період: історія та особливості розвитку.
27. Старообрядництво: становлення та особливості історичного розвитку.
28. Особливості феномену масонства.
29. Умови і особливості діяльності православної церкви в Запорізькій Січі.
30. Православні монастирі та їх роль в духовній культурі України.
31. Особливості реформаторського християнства в Україні.
32. Основні течії реформаторського руху.
33. Євангельсько-баптистський рух.
34. Адвентисти сьомого дня: розвиток, особливості віровчення та організації.
35. Біле Братство: причини появи та наслідки.
36. Особливості неорелігійних процесів в Україні.
37. Релігійне життя євреїв в незалежній Україні.
38. Поширення та розвиток ісламу на українських землях: минуле і сучасність.
39. Вірменсько-григоріанська церква в Україні.
40. Правове забезпечення релігійних відносин в незалежній Україні.

7. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

(для студентів заочної форми навчання).

Варіант контрольної роботи студенти вибирають за останньою цифрою залікової книжки. Наприклад, номер залікової книжки 130545, тоді тема роботи може бути 5,15,25,35,45 або 55.

Етапи роботи над індивідуальною роботою:

- 5) підготовчий (вибір теми, знайомство з літературою);
- 6) дослідницький (складання плану роботи, аналіз літератури);
- 7) логіко-синтетичний (систематизація матеріалу, редагування, остаточне оформлення роботи);
- 8) оціночний (представлення роботи за 10 днів до модульного контролю викладачу для оцінки; отримання допуску до контрольної роботи).

Студентам запропоновано розкрити три питання в роботі. До роботи складається план.

План індивідуальної роботи включає : запропоновані питання, що вказані у варіанті роботи, список використаної літератури.

В роботі студент розкрити зміст проблеми, враховуючи історію становлення і сучасний стан проблеми. Кожне питання повинно закінчуватися чітко сформульованими висновками.

Список літератури повинен включати не тільки підручники і посібники, але і монографії та джерела (не менше 2). Список літератури складається з 5-7 джерел. При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату. Посилання у роботі обов'язкові.

Наприклад: „ У працях.. стверджується...” [1–5]; „Поняття розглядається у дослідженнях українських і російських учених [1; 5; 25; 57].

Неправильно: „Поняття вибору розглядається у (142)”; „Про це йдеться також у [83, 180, 275]”.

Якщо в тексті наводиться конкретна цитата, то в квадратних дужках зазначається номер позиції у списку використаних джерел і вказується конкретна сторінка. Наприклад: [5, с. 55].

Можливі також **посилання** – найчастіше в кінці документу, з використанням наскрізної нумерації (в межах всього тексту чи окремих розділів, примітки в кінці кожної сторінки (підрядкові примітки), нумерація може бути посторінкова або наскрізна).

Існують такі християнські конфесії: православна, римо-католицька, лютеранська².

Обсяг роботи 10-15 сторінок друкованого тексту А-4. шрифт – 14TimesNewRoman, інтервал полуторний. Поля 20-20-20-10. Обсяг роботи рукописного тексту: 18 стор.(учнівського зошита).

Робота оцінюється за оцінками: А,В,С,Д,Е,FX

А,В - «відмінно» (5,0-4,5)

С,Д, - «добре» (4,0-3,5)

Д - «задовільно» (3,5-3,0)

Е - «задовільно» (3,0-2,5)

FX - «незадовільно» (<2,5)

Контрольну роботу після її виконання треба здати на реєстрацію (ауд.28). Викладач перевіряє роботу протягом 10 днів. Зарахована робота є допуском до екзамену. Незараховані роботи допрацьовуються студентом згідно зауважень викладача. За тиждень до початку сесії контрольні роботи на рецензію викладачем не приймаються, а студент не допускається до екзамену.

² Див.: Вороніна М. С. Культура спілкування ділових людей: Навч. посібн. – К.: Видавн. дім „KM Academia”, 1997. – С. 19–20.

7.1. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»

Варіант 1

1. Релігія та суспільство.
2. Іудейські свята та вимоги стосовно їжі, одягу тощо
3. Релігійні уявлення в Давній Греції.

Варіант 2

1. Язичеські уявлення слов'ян про смерть та потойбічне існування.
2. Сіонізм та антисемітизм.
3. Протестантизм (виникнення та еволюція).

Варіант 3

1. Язичеські свята слов'ян та їх магічне значення.
2. Зороастризм - вірування та звичаї.
3. Місце джайнів в економічній структурі сучасної Індії.

Варіант 4

1. Космогонічні та есхатологічні міфи давніх слов'ян.
2. Священні книги зороастризму (парсизму).
3. Християнство в Київській Русі та Україні.

Варіант 5

1. Обряди та вірування східних слов'ян.
2. Конфуціанство як етико-філософське вчення.
3. Інститут гуру (вчителя) і його роль перші століття існування сикхізму.

Варіант 6

1. Міфологія та її роль в формуванні релігійного досвіду.
2. Головні писемні джерела конфуціанства.
3. Основні напрямки в ісламі.

Варіант 7

1. Теорія "архетипів К. Юнга та "колективна свідомість" Е. Дюркгейма.
2. Постать Конфуція в китайській та світовій культурі.
3. Священна книга сикхів "Аді Грантх" її зміст та структура.

Варіант 8

1. Первісні культури та їх залишки в сучасних релігіях і забобонах.
2. Конфуціанство (основні принципи та значення).
3. Релігійні уявлення в Давньому Єгипті.

Варіант 9

1. Антропологічна школа в релігієзнавстві.
2. Еволюція конфуціанства в державницькій ідеології Китаю.
3. Образ жінки в ісламі.

Варіант 10

1. Індуїзм, основи віровчення та особливості культу.
2. Роль ритуалу в регулюванні суспільних відношень в Китаї.
3. Кодекс поведінки та символи чистоти віри сикхів

Варіант 11

1. Етапи становлення іудаїзму.
2. Етапи становлення конфуціанства.
3. Виникнення і розповсюдження буддизму.

Варіант12

1. Старий Заповіт, його структура, зміст, автори та історія створення.
2. «Народний даосизм» та даоський пантеон.
3. Роль монастирів в розповсюдженні християнства.

Варіант 13

1. Духовні та соціальні джерела формування іудаїзму.
2. Даоська практика та магія.
3. Особистість Будди як засновника буддизму.

Варіант 14

1. Давньоіндійський епос "Махабхарата".
2. Інститут чернецтва в даосизмі.
3. Особливості віровчення буддизму.

Варіант 15

1. Дев'ять шкіл ("даршан") давньоіндійської філософії.
2. Даосизм і "Книга змін".
3. Дхарма як закон, істина та путь в буддизмі.

Варіант 16

1. Модерністські школи та напрямки сучасного індуїзму.
2. Особистість Лао-Цзи та його роль в становленні даосизму.
3. Сучасні форми буддизму.

Варіант 17

1. Індуїзм та соціальна структура давньоіндійського суспільства.
2. Людина поза добром і злом як центральна постать філософії даосизму.
3. Буддистський інститут чернецтва.

Варіант 18

1. Священні книги індуїзму.
2. Особливість джайнізму як релігійної системи.
3. Культіві споруди буддизму.

Варіант 19

1. Свята в синтоїзмі ("Вогняне" свято, свято дітей "Сімь-п'ять-три" тощо.).
2. Індуїстський пантеон та основні напрямки в індуїзмі.
3. Історичні умови виникнення ісламу.

Варіант 20

1. Практика індуїзму.
2. Свята та паломництво в даосизмі.
3. Коран і основні принципи ісламу

Варіант 21

1. Принципи та головні поняття індуїзму.
2. Синтоїзм в повсякденному житті сучасних японців.
3. Практика ісламу. Свята та паломництва.

Варіант 22

1. Бог та Всесвіт в старозавітній картині світу.
2. Імператорський синтоїзм.
3. Духовенство в ісламі та його функції.

Варіант 23

1. Концепція історичного процесу Старого Заповіту.
2. Храми та жерці в синтоїзмі.
3. Сучасна конфесійна ситуація в Україні.

Варіант 24

1. Релігія давніх кельтів.
2. Релігія як духовна цінність.
3. Суфізм як містичний напрямок в ісламі.

Варіант 25

1. Релігії доколумбової Америки.
2. Перші християнські Собори та проблема "Символу віри".
3. Іслам та проблема мусульманського фундаменталізму.

Варіант 26

1. Національні релігії – загальна характеристика.
2. Синтоїзм як національна релігія Японії.
3. Християнські таїнства (свхаристія тощо.)

Варіант 27

1. Талмуд – священна книга іудаїзму.
2. Основні теорії походження релігії.
3. Головні дохристиянські боги давніх слов'ян.

Варіант 28

1. Моральна доктрина іудаїзму.
2. Основні соціально-політичні причини виникнення джайнізму.
3. Історичні умови виникнення християнства.

Варіант 29

1. Основні принципи і поняття вчення джайнізму (3 перлини і п'ять обітниць).
2. Священні книги християнства.
3. Римо-католицька церква в Україні.

Варіант.30

1. Іудаїзм - державна релігія Ізраїлю.
2. Тенденції в сучасному протестантизмі.
3. Ранні форми в християнстві та ранньохристиянські громади.

Варіант 31

1. Українська Автокефальна Православна Церква.
2. Сучасні християнські секти.
3. Свята та паломництво в буддизмі.

Варіант 32

1. Свята та паломництво в православ'ї.
2. Ритуали шлюбної та погребальної церемоній в джайнізмі.
3. Іслам в Україні.

Варіант 33

1. Хрест - священний знак християн.
2. Загальні особливості нетрадиційної релігійності.
3. Форми вільнодумства.

Зразок підпису контрольних робіт

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

кафедра Соціально-гуманітарної підготовки»

Контрольна робота з дисципліни «Релігієзнавство» Варіант №

Студента групи _____ П.І.Б.
(підпис) № залікової книжки

Перевірила: _____ доц. Моїсеєнко Л.М.
(підпис)

Красноармійськ, 2010

8.ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

Практичне заняття 1.

Релігієзнавство як наука.

1. Понятійно-категоріальний апарат релігієзнавства.
2. Методологічні принципи релігієзнавства.
3. Методи дослідження релігієзнавства.
4. Практичний сенс сучасного релігієзнавства.

Практичне заняття 2

Релігія як соціальне явище.

1. Соціальні, гносеологічні, онтологічні та психологічні чинники походження релігії.
2. Основні теорії походження релігії.
3. Елементи та структура релігії (свідомість, почуття, культури).
4. Класифікація релігій.
5. Роль і місце релігії в культурі людства (у вигляді письмової роботи)

Практичне заняття 3

Проблема вільнодумства та свободи совісті в історії людства.

1. Закономірний характер виникнення вільнодумства, його світоглядна сила.
2. Основні форми вільнодумства: скептицизм, атеїзм, та інші. Сучасне вільнодумство.
3. Елементи свободи совісті.
4. Свобода совісті в Україні. Її соціально-політичне та юридичне забезпечення.

Практичне заняття 4.

Родоплемінні вірування і культу.

1. Основні форми родоплемінних вірувань і культів.
2. Основні форми родоплемінних вірувань і культів: магія, тотемізм, фетишизм, анімізм, шаманізм, землеробські культу.
3. Формування образу бога та ідеї потойбічного життя.
4. Відображення змісту первісних вірувань в сучасних релігіях (у вигляді письмової роботи)

Практичне заняття 5

Національні релігії.

1. Основні риси національних релігій.
2. Ранні національні релігії:
 - давньоєгипетська релігія
 - релігія народів Давнього Дворіччя
 - релігії народів Малої Азії та Середземномор'я.
 - релігії античного світу.
 - релігії доколумбової Америки.
3. Сучасні національні релігії, обмеженість їх соціального впливу та розповсюдження, звуженість їх функцій, основні риси.
4. Розвинені національні релігії.

Практичне заняття 6.

Сучасні світові релігії.

1. Поняття світових релігій, їх вплив на життєдіяльність сучасного людства, протистояння та співробітництво світових релігій.
2. Сучасні нетрадиційні релігії.
 - буддизм.
 - іслам.
 - християнство.
3. Науково - історичне дослідження та релігійна оцінка християнства в контексті його двохтисячоліття.
4. Сучасні нетрадиційні релігії.

Практичне заняття 7

Релігія і церква в Україні.

1. Дохристиянські вірування слов'ян.
2. Хрещення Київської Русі, роль та доля українського православ'я.
3. Сучасний стан релігійного життя в Україні.
4. Нові релігійні течії та організації в Україні.
5. Конфесійно-етнографічний ареал України.

9. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ.

Амулет (від лат. amuletum – ладанка) – предмет, якому приписують чудодійну здатність оберігати людину, що його носить, від бід, хвороби тощо.

Аскетизм (від грец. “добре навчений”) – моральний принцип, що полягає в крайньому обмеженні потреб людини, самозреченні, у відмові її від життєвих благ і насолод з метою самовдосконалення або досягнення морального чи релігійного ідеалу.

Автокефалія (грец. “сам голова”) – адміністративне самоврядування, незалежність від інших єдиновірних церков.

Анафема (грец. “прокляття”) – відлучення від церкви і довічне прокляття.

Аятола (перс. “знак Аллаха”) – у шіїтів найвищий титул знавця Корану та шариату.

Благодать – дар Бога людині, що виявляється насамперед у можливості спасіння.

Блаженство – найвище щастя, що в повній мірі може бути досягнуто людиною тільки в раю.

Бодхисатва – той, що підійшовши до нирвани, не заглибився в неї, а з любові до всіх живих створінь вирішив залишитися в житті задля допомоги їм на шляху спасіння.

Будда (санскр. “просвітлений”) – особа, що досягла просвітлення, пізнала істину (як власне ім'я закріплене за засновником буддизму Сідхартхою Гаутамою).

Богослів'я (теологія) – систематичне викладення і тлумачення релігійного вчення, а також уся сукупність дисциплін, що мають своїм предметом Бога або релігію.

Веди (санскр. “священні знання”) – (кін. II – поч. I тис. до н.е.) священні давньоіндійські збірки, що включають: гімни богам (Рігведа), ритуально-обрядові інструкції (Самаведа), описання ритуалів (Яджурведа), заклинання (Атхарваведа).

Віровчення – система поглядів прихильників певного релігійного напрямку, церкви, що, як правило, включає догматику, основні принципи теології тощо.

Гедонізм (від грец. “задоволення”) – принцип, за яким вищою метою та основним стимулом людської поведінки є насолода та задоволення.

Даосізм — китайське традиційне вчення, в якому присутні елементи релігії, містики, гадань, шаманізму, медитацій, а також традиційна філософія і наука. Послідовники даосизму зветься даосами.

Деїзм (лат. deus – бог) – релігійно-філософське вчення, за яким Бог-творець не втручається в хід земних процесів після акту творення. Деїзм виник в XVII ст. в Англії.

Джайнізм - (від санскр. «переможець») — релігійно-філософське вчення, що виникло в Індії приблизно в VI столітті до н. е., поширене в сучасній Індії та Шрі-Ланці.

Джихад (араб. “зусилля”) – зусилля в справі віри. Розрізняють великий джихад – духовне самовдосконалення, та малий джихад (або газават) – війну з невірними.

Догмати (від грец. “вчення”) – основні положення віровчення певної релігії чи конфесії, що не підлягають сумніву і не потребують доведення.

Жерці – в політеїзмі служителі культів, посередники між людьми та богами чи духами.

Заповіді – заборони або обов’язки, що мають сакральний характер.

Єресі (грец. “відбір”) – вчення, що відхиляється від офіційної доктрини церкви в питаннях догматики, культу та організації.

Єпитимія (грец. “кара”) – церковне покарання за скоєний гріх.

Зороастризм - (самоназва: Вахві Даена Маздаясна — Добра Віра Вшанування мудрості) - стародавнє пророцьке віровчення, в основі якого знаходиться проповідь давньоіранського пророка Заратуштри, відома з зороастрійських гімнів - Гат, які дійшли до нас у складі Авести -священного зороастрійського канону.

Ікона (грец. “образ”) – зображення святих та шанованих у релігійній традиції осіб для духовного спілкування віруючих з ними.

Імам (від араб. “стояти попереду”) – керівник мусульманської громади.

Індульгенція (від лат. indulgentia – милість, прощення) – грамота про повне або часткове відпущення гріхів, яку католицька церква видавала від імені Папи Римського за заслуги, а також продавала.

Інквізиція (лат. inquisitio – розшук, розслідування) – судово-слідчий орган католицької церкви, створений в XII ст. для боротьби з єресями.

Капище – місце поклоніння та жертвоприношення язичницьким богам.

Катехизис (від грец. “усне навчання, настанова”) – стисле викладення вчення церкви у вигляді запитань і відповідей.

Конфесія (від лат. confessio – визнання, сповідання) – релігійний напрямок певного віросповідання, що має свою догматику, культ та організаційну структуру.

Культ (від лат. cultus – поклоніння) – сукупність прийнятих у тій чи іншій релігії або релігійній течії обрядів, свят, ритуалів, звичаїв; поклоніння божеству.

Мантіка (грец. mantika – гадання) – різні містичні способи передбачення майбутнього та пізнання невідомого. Різновиди мантіки: астрологія, хіромантія, геомантіка, фен-шуй тощо.

Медитація (від лат. meditor – розмірковую) – духовна практика в різних релігіях – основною метою є приведення психіки людини у стан глибокої зосередженості.

Молитва – вербальне звернення до Бога, святих, духів та інших сил, шанованих у різних релігіях.

Монотеїзм (грец. “єдинобожжя”) – поклоніння єдиному Богу.

Нірвана (санскр. – заспокоєння, згасання) – стан вищого блаженства людської душі, яка звільняється від безперервного потоку перевтілень, страждань і зливається з духовною, божественною першоосновою світу.

Оракул (від лат. oro – кажу, прошу) – у давніх греків, римлян та інших народів пророцтво, що ніби було відповіддю богів на запитання віруючих, що давалося через жреців, або жрець, який від імені божества відповідав на запитання віруючих.

Ортодоксія (грец. “правильна думка”) – неухильне дотримання певного вчення.

Пантеїзм (грец. “все Бог”) – філософсько-релігійне вчення, за яким Бог ототожнюється з природою.

Політеїзм (грец. “багатобожжя”) – поклоніння кільком богам.

Пантеон (грец. “всі боги”) – сукупність божеств певної релігії.

Реінкарнація (від франц. reincarnation, лат. in – в і carnis – тіло) – уявлення про посмертну зміну душею тілесної оболонки і народження у новому тілі.

Сакральне (від лат. sakrum – священна річ, дія) – священне, те що пов’язується зі сферою божественного: віра, таїнства, культ.

Секуляризація (від лат. secularis – світський) – процес звільнення від впливу церкви, сакрального в різних галузях соціального життя.

Сикхізм (*сикх*, «послідовник, учень») — релігія, заснована у Пенджабі, в північно-західній частині півострова Індостан гуру (духовним вчителем) Нанаком (1469—1539).

Символ віри – молитва, що вміщує коротке зведення догматів церкви.

Синкретизм (від грец. “з’єднання”) – органічне або еклектичне поєднання елементів різних віровчень.

Синтоїзм - релігія, поширена в Японії. В основі *синтоїзму* лежить культбожеств природи і предків.

Табу (полінезійськ. “заборона”) – заборона певних дій, за які за давніми віруваннями людину буде покарано вищими силами.

Фанатизм (від лат. fanaticus – несамовитий, шалений) – сліпа прихильність до певної ідеології, релігії, нетерпимість щодо будь-яких інших поглядів.

Фаталізм (від. лат. fatalis – невідворотний) – світогляд, який визнає панування над людиною і суспільством невідворотних сил, що наперед визначають їхню долю.

Храм – культова споруда для здійснення релігійних обрядів.

Халіф (араб. “спадкоємець, намісник”) – духовний та світський голова теократичної держави – халіфату.

Целібат (від лат. caelebs – неодружений) -- обов’язкова безшлюбність католицького духовенства та православних ченців.

Шаріат (араб. “шлях до мети”) – ісламська система юридичних норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Основні першоджела.

1. Біблія
2. Коран
3. На ріках вавілонських. З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упорядник М.Н.Москаленко. - Київ, 1991
4. Кун М.А. Легенди і міфи Стародавньої Греції. 4-е видання. – Тернопіль, 1993
5. Грейвс Р. Мифы Древней Греции. Пер. с англ. Под ред. и с послесловием А.А.Тахо-Годи. – М.: Прогресс, 1992

II. Закони України.

1. Конституція України 1996 року.
2. Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" від 23.04.1991р.
3. Закон України "Про альтернативну (невійськову) службу" від 12 грудня 1991 р.

III. Підручники і посібники.

1. Васильєв Л.С. История религии Востока (религиозно-культурные традиции и общество): Учеб. пособие для вузов по спец. "История". - М., 1983.
2. Головащенко С.І. Історія християнства: Курс лекцій: Навч.посібник. - К.,1999.
3. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу: Посібник з релігієзнавства і сектознавства. - К., 1997.
4. Ходькова Л.П. Релігієзнавство: Навчальний посібник. - Львів, 2000.
5. Єришев А.О. Релігієзнавство: Навч.посібник. – К.: МАУП, 1999.
6. **Лубський В.І.** Релігієзнавство: Підручник. – К.: Вілбор, 1997.
7. Лукашевич М.М. Соціологія релігії. – Львів: Українська академія друкарства, 1999.

8. Основи релігіївчення: Учеб./ Под ред. И.Н.Яблокова. – М.:Высшая школа, 1998.
9. **Релігієзнавство:** Підручник./ За ред. В.І.Лубського, В.І.Теремка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000.
10. **Релігієзнавство.** Навчальний посібник/ за ред. С.А. Бублика–К.:Юрінком Інтер, 2001.
11. Ульяновський В.І. Церква в Українській державі 1917-1920 рр. (доба Гетьманату Павла Скоропадського): Навч. посібник. – К., 1997.
12. Моця О.П., Ричка В.М. Київська Русь: від язичництва до християнства. – К., 1996.
13. Історія релігії в Україні: Навч.посібник/ А.М.Колодний, П.Л.Яроцький, Б.О.Лобовик та ін. – К., 1999.

ДОДАТОК.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ВСІХ РОЗДІЛІВ***

1. Яка зі складових частин релігії є основної:
 - а) релігійна свідомість,
 - в) культ,
 - г) організація.
2. Поширеною назвою релігійної організації в соціології є:
 - а) община,
 - б) церква,
 - в) деномінація.
3. Одним із ведучих представників біологічного і психологічного підходу до релігії є:
 - а) З. Фрейд,
 - б) М. Вебер,
 - в) Л. Фейєрбах.
4. Одним із ведучих представників етнологічного підходу до релігії є:
 - а) Ф. Енгельс,
 - б) У. Джеймс,
 - в) Э. Тайлор.
5. Одним із ведучих представників соціологічного підходу до релігії є:
 - а) З. Фрейд,
 - б) М. Вебер,
 - в) В. І. Ленін.
6. Тотемізм — це:
 - а) віра в існування душі і духів,
 - б) віра в деяку надприродну силу, що править світом,
 - в) віра в надприродну кривність людей із тваринними і рослинами.
7. Фетишизм — це:
 - а) віра в надприродну кривність людей із тваринними і рослинами,
 - б) віра в надприродні можливості матеріальних предметів,

- в) система заборон.
8. Анімізм — це:
- а) віра в існування душі і духів,
 - б) поклоніння мертвим предкам,
 - в) віра в надприродну кривність людей із тваринними і рослинами.
9. Ініціації — це:
- а) обряди присвяти «у доросле життя»,
 - б) система заборон,
 - в) різновид магічних дій.
10. Камлання у шаманізмі — це:
- а) обряди викликання духів,
 - б) обряди вигнання злих духів,
 - в) екстатичний танець-подорож у світ духів.
11. Політеїзм — це:
- а) віра в духів,
 - б) віра в єдиного бога,
 - в) віра в багатьох богів.
12. Монотеїзм — це:
- а) віра в єдиного бога,
 - б) віра в споконвічну боротьбу доброго і злого,
 - в) віра в багатьох богів.
13. Світові релігії — це:
- а) буддизм, християнство, іслам,
 - б) християнство й іслам,
 - в) індуїзм, християнство, іслам.
14. Політеїзм існує переважно:
- а) у первісних релігіях,
 - б) у національно-державних релігіях,
 - в) у світових релігіях.
15. Монотеїзм виник у:
- а) національно-державних релігіях,
 - б) світових релігіях,
 - в) нетрадиційних релігіях.
16. Духівництво як особлива соціальна група виникла в:
- а) первісних релігіях,
 - б) національно-державних релігіях,
 - в) світових релігіях.
17. Священним Писанням іудеїв є:
- а) Танах-Талмуд,
 - б) Генеза,
 - в) Старий Заповіт.
18. Бог ізраїльського народу:
- а) Амон-Ра,

- б) Ахурамазда,
 - в) Яхве.
19. Десять заповідей були даровані:
- а) Аврааму,
 - б) Мойсєві,
 - в) Христу.
20. Основним релігійним обрядом древніх іудеїв було:
- а) воскуріння фіміаму,
 - б) регулярна Молитва,
 - в) жертвопринесення.
21. Синагога — це:
- а) «дім молитви»,
 - б) місце для жертвопринесення,
 - в) релігійна школа.
22. Перший Храм у Єрусалимі був збудований:
- а) Мойсєем,
 - б) Давидом,
 - в) Соломоном.
23. Субота для іудеїв:
- а) день відпочинку,
 - б) святковий день,
 - в) вихідний день.
24. Три верховних божества в індуїзмі:
- а) Брахма, Вішну, Шива,
 - б) Брахма, Вішну, Крішна,
 - в) Вішну, Кали, Шива.
25. Священні тексти в індуїзмі:
- а) Пурани,
 - б) Веди,
 - в) Аран'яки.
26. Карма — це:
- а) вчення про переселення душ,
 - б) закон морального воздаяння,
 - в) ілюзія.
27. Жерці в індуїзмі — це:
- а) шудри,
 - б) кшатрії,
 - в) брахмани.
28. Основний похоронний обряд в індуїзмі:
- а) трупоспалювання,
 - б) закопування в землю,
 - в) водяне поховання.
29. Священні тексти в зороастризмі — це:

- а) Яшти,
 - б) Авеста,
 - в) Видевдата.
30. Характерною рисою віровчення зороастризму є:
- а) вчення про мирне співіснування доброго і злого початку,
 - б) вчення про протиставлення доброго і злого початку,
 - в) вчення про єдність доброго і злого початків.
31. Зороастрийці вклоняються:
- а) вогню,
 - б) воді,
 - в) небу.
32. Зороастрийці своїх мертвих:
- а) закопують у землю,
 - б) спалюють.
 - в) поміщають в особливі «вежі мовчання».
33. Священним Писанням у буддизмі є:
- а) Трипитака,
 - б) Триратна,
 - в) Тримурті.
34. Буддизм виник у:
- а) середині I тис. до н.е.,
 - б) середині II тис. н.е.,
 - в) на рубежі I тис. до н.е. — I тис. н.е.
35. У буддизмі нараховується:
- а) чотири шляхетні істини,
 - б) три шляхетні істини,
 - в) вісім шляхетних істин.
36. Серединний шлях у буддизмі — це шлях між:
- а) помірністю і надмірностями,
 - б) порятунком, доступним для усіх віруючих, і порятунком для деяких обраних,
 - в) між вузьким та широким шляхами.
37. Серединний шлях звільнення від страждань нараховує:
- а) вісім ступенів,
 - б) сім ступенів,
 - в) дванадцять ступенів.
38. Основний принцип буддійської етики:
- а) не завдавай шкоди тваринам,
 - б) не завдавай шкоди всьому живому.
 - в) не вбий!
39. Основними напрямками в буддизмі є:
- а) тхеравада і махаяна,
 - б) шіїзм і суннизм,

- в) хінаяна і махаяна.
40. Далай-лама — це:
- а) верховний релігійний керівник усіх буддистів,
 - б) верховний релігійний керівник тибетських буддистів,
 - в) почесний титул для буддійського ченця.
41. Протягом ХХ в. кількість буддистів:
- а) збільшилась,
 - б) зменшилась,
 - в) залишилась на колишньому рівні.
42. Священним Писанням у християнстві є:
- а) Старий Заповіт,
 - б) Новий Заповіт,
 - в) Біблія, що включає Старий і Новий Заповіти.
43. Християнство виникло:
- а) у II в. н.е.,
 - б) у I в. до н.е.,
 - в) у I в. н. е.
44. Християнство виникло:
- а) у Візантійському імперії,
 - б) у Римській імперії,
 - в) в імперії Олександра Македонського.
45. Христос у перекладі з грецького:
- а) Посланник,
 - б) Помазаник Божий,
 - в) Пророк.
46. Розкол у християнстві на католиків і православних відбувся:
- а) у 1154 р.,
 - б) у 1054 р.,
 - в) у 954 р.
47. Протестантизм виник:
- а) у XVI в.,
 - б) у XVII в.,
 - в) у XV в.
48. Основоположником протестантизму в Німеччині є:
- а) Ульріх Цвінглі,
 - б) Жан Кальвін,
 - в) Мартін Лютер.
49. Символ віри в християнстві складається з:
- а) дванадцятьох членів,
 - б) семи членів,
 - в) дев'ятьох членів.
50. Християнський символ віри був прийнятий:
- а) на Соборах у Нікеї (325 р.) і Константинополі (381 р.),

- б) на Соборі в Константинополі (680 р.),
в) на Соборі в Нікеї (787 р.).
51. У православному християнстві таїнств:
а) сім,
б) шість,
в) два.
52. Православний храм складається з:
а) вівтаря, храму, притвору,
б) вівтаря, бокового вівтаря, іконостаса,
в) жертovníка, престолу і паперті.
53. Ступенями священства в православ'ї і католицизмі є:
а) диякони, ченці, священники,
б) священники, єпископи, митрополити,
в) диякони, священники, єпископи.
54. Католицький догмат про філіюкве — це:
а) догмат про чистилище,
б) догмат про непогрішність папи римського,
в) догмат про ісходження Святого Духа від Отця і Сина.
55. Чернецтво існує:
а) у католицизмі і протестантизмі,
б) у католицизмі і православ'ї,
в) у православ'ї і протестантизмі.
56. Обов'язкова безшлюбність духівництва існує:
а) у православ'ї,
б) у протестантизмі,
в) у католицизмі.
57. Папа Римський обирається:
а) довічно,
б) на двадцять років,
в) на чотири роки.
58. Резиденцією Папи Римського є:
а) Рим,
б) Ватикан,
в) Київ.
59. Константинопольський патріарх:
а) глава всіх православних,
б) глава тільки Константинопольської Церкви,
в) «перший серед рівних» серед інших православних церков.
60. Автокефалія — це:
а) незалежність православної церкви,
б) залежність однієї православної церкви від іншої,
в) незалежність від Ватикану.
61. Вчення про виправдання тільки вірою існує:

- а) у православ'ї,
 - б) у католицизмі,
 - в) у протестантизмі.
62. До ранніх протестантських церков відносяться:
- а) англікани, кальвіністи, лютерани,
 - б) англікани, баптисти, кальвіністи,
 - в) баптисти, лютерани, методисти.
63. До пізніх протестантських церков відносяться:
- а) квакери, мормони, п'ятидесятники,
 - б) п'ятидесятники, баптисти, адвентисти,
 - в) Свідки Іегови, пресвітеріани, меноніти.
64. Основні положення протестантського віровчення викладені:
- а) у 95 тезах,
 - б) в Аугсбургському сповіданні віри,
 - в) Кальвіном.
65. Принцип «мирського аскетизму» існує:
- а) у православ'ї,
 - б) у католицизмі,
 - в) у протестантизмі.
66. Характерною рисою баптизму є:
- а) водохрещення дорослих,
 - б) повна відмова від таїнства водохрещення,
 - в) водохрещення дітей.
67. Характерною рисою п'ятидесятництва є:
- а) говоріння «на язиках»,
 - б) відмова від служби в армії,
 - в) дотримання четвертої заповіді — шанування суботи.
68. Автором вчення про абсолютне приречення є:
- а) Ульріх Цвінглі,
 - б) Жан Кальвін,
 - в) Мартін Лютер.
69. Священним Писанням в ісламі є:
- а) Коран,
 - б) Іджма,
 - в) Фікх.
70. Іслам виник:
- а) у VII в.,
 - б) у VI в.,
 - в) у V в.
71. Іслам виник на:
- а) Аравійському півострові,
 - б) Синайському півострові,
 - в) Аппенінському півострові.

72. Хадж — це:

- а) паломництво до «святих місць»,
- б) обов'язок звістки «священну війну»,
- в) щоденна ритуальна молитва,

73. Послідовниками основних напрямків в ісламі є:

- а) вишнуїти і шиваїти,
- б) фарисеї і саддукеї,
- в) шіїти і сунніти.

74. Мусульмани моляться:

- а) п'ять разів у добу,
- б) три рази в добу,
- в) шість разів у добу.

75. День відпочинку в ісламі:

- а) п'ятниця,
- б) субота,
- в) неділя.

76. Мухаммад для мусульман:

- а) Посланник Аллаха,
- б) Син Божий,
- в) Боголюдина.

77. «Символ віри» в ісламі звучить так:

- а) Аллах Великий!
- б) В ім'я Аллаха, милостивого і милосердного!
- в) Немає ніякого божества, крім Аллаха, а Мухаммад — посланець Аллаха!

78. Протягом XX ст. кількість мусульман:

- а) збільшилась,
- б) зменшилась,
- в) залишилась колишньою.

79. Пост в ісламі дотримується один раз:

- а) у рік,
- б) на місяць,
- в) у тиждень.

80. Керівником мусульманської общини є:

- а) муедзин,
- б) кади,
- в) імам.

81. Шаріат — це:

- а) один з напрямків в ісламі,
- б) одне з обрядово-культових дій,
- в) система норм і правил.

82. Головним поганським божеством древніх слов'ян при князі Володимирові став:

- а) Перун,

- б) Дажбог,
в) Велес.
83. Капище — це:
а) цвинтар,
б) святилище,
в) храм .
84. Тризна — це:
а) весільний обряд,
б) обряд землеробського культу.
в) похоронний обряд.
85. Русалка — це істота:
а) річкова,
б) морська,
в) лісова.
86. Особливість віри в перші століття після хрещення Русі:
а) віра в двох богів,
б) співіснування язичества та християнства,
в) політеїзм.
87. Водохрещення Русі по літописних звістках відбулося:
а) у 988 р.,
б) у 966 р.,
в) у 989 р.
88. Русь була хрещена при:
а) Ярославові Мудрому,
б) Володимирові Святославовичі,
в) Володимирові Мономахові.
89. Брестська церковна унія була укладена:
а) у 1696 р.,
б) у 1596 р.,
в) у 1569 р.
90. Брестська унія — це:
а) об'єднання Православної церкви в Україні з Римсько-Католицькою Церквою,
б) визнання незалежності Православної церкви в Україні з боку Римсько-Католицької Церкви,
в) об'єднання Православної церкви в Україні з Російською Православною Церквою.
91. У результаті Брестської унії виникнула:
а) Українська Автокефальна Православна Церква,
б) Українська Греко-Католицька Церква,
в) Римсько-Католицька Церква в Україні.
92. Православна церква в Україні по законодавству:
а) відокремлена від держави,

б) є державною,

в) пануючою.

93. «Церква Уніфікації» преподобного Муна є:

а) неохристиянською,

б) неоорієнтальною,

в) неосинтетичною.

94. Розквіт нетрадиційних культів припадає на:

а) початок XX в.,

б) кінець XIX в.,

в) 2-гу половину XX в.

*** Див. Кислюк К. В., Кучер О. Н. Религиоведение: Учебное пособие для высш. Учебных заведений. – Х.: Горсинг, 2002. – 496 с. (с.455-467)

**Методичний посібник
щодо організації самостійної роботи студентів
з дисципліни «Релігієзнавство» для студентів
денної та заочної форми навчання**

Моїсеєнко Лариса Миколаївна

Підписано до друку 29.09.2011. Формат 60×84 1/16. Ум. друк. арк. 2,0.
Друк лазерний. Замовлення № 19/11. Тираж 100 прим.

Надруковано в Видавничому центрі КП ДВНЗ „ДонНТУ”